

Rapport fra vurderingsutvalget for ny norsk skjønnlitteratur for voksne, prosa 2021

Fakta om påmeldinger og innkjøp/statistikk

Generelt 2021:

Automatisk ordning:	Påmeldt*	Innkjøpt	Avslått
Parallellutgave	249	203	27
Kun p-bok	12	4	4
Nynorsk	39	33	3
Bokmål	222	174	28
Forfatter – kvinne	121	94	15
Forfatter – mann	140	113	16
Debutant	43	33	6
Titler vurdert av ekstraleser	2	1	1
Totalt	261	207	31

* Avviket mellom Påmeldt, Innkjøpt og Avslått skyldes titler som er avvist eller trukket.

Selektiv ordning:	Påmeldt*	Innkjøpt	Avslått
Parallellutgave	31	7	18
Kun p-bok	7	-	4
Nynorsk	2	1	-
Bokmål	36	6	22
Forfatter – kvinne	18	5	8
Forfatter – mann	20	2	14
Debutant	15	3	8
Totalt	38	7	22

* Avviket mellom Påmeldt, Innkjøpt og Avslått skyldes titler som er avvist eller trukket.

Påmeldings-/innkjøpstall siste 3 år:

Automatisk ordning:	Påmeldt*	Innkjøpt	Avslått
2021	261	207	31
2020**	217	182	19
2019**	214	194	11

* Avviket mellom Påmeldt, Innkjøpt og Avslått skyldes titler som er avvist eller trukket.

** Kategori 1

Selektiv ordning:	Påmeldt*	Innkjøpt	Avslått
2021	38	7	22
2020**	63	15	37

2019**	55	27	20
--------	----	----	----

* Avviket mellom Påmeldt, Innkjøpt og Avslått skyldes titler som er avvist eller trukket.

** Kategori 2

Påmeldinger og innkjøp fordelt på forlag i 2021 – Automatisk ordning:

Forlag	Påmeldt*	Innkjøpt	Avslått
ABSOLUTT FORLAG ERLAND BEKKELUND	1	-	-
BODONI FORLAG AS	2	1	1
CAPPELEN DAMM AS	48	44	1
CHRISTIANSSANDS KUNSTFORENING	1	1	-
COMMUNICATIO FORLAG AS	4	4	-
EASYWRITE PUBLISHING	1	-	1
ELEFANTUS FORLAG – RYDLAND	1	-	1
FAIR FORLAG AS	3	-	3
FANFARE AS	2	1	-
FLAMME FORLAG	11	11	-
FORLAGET OKTOBER AS	30	28	-
FORLAGSHUSET I VESTFOLD AS	5	3	2
FORLAGSHUSET VEST AS	4	-	4
GAVECA, NILS PETTER VIGESTØL	3	-	-
GLYTTE FORLAG KIRSTEN BARKA	1	-	1
GYLDENDAL NORSK FORLAG AS	41	37	-
H ASCHEHOUG & CO W NYGAARD AS	25	22	1
HOBBI AS	1	1	-
J M STENERSENS FORLAG AS	1	1	-
JERV FORLAG, JOHNSEN	1	1	-
JÆREN FORLAG AS	2	-	2
KAGGE FORLAG AS	2	-	2
KAPABEL FORLAG AS	2	1	1
KOLOFON FORLAG AS	1	-	1
KOLON FORLAG	5	2	-
NO COMPRENDO PRESS AS	2	1	-
ORKANA FORLAG AS	2	1	1

Forlag	Påmeldt*	Innkjøpt	Avslått
PAVILJONGEN FORLAG	1	-	1
PELIKANEN FORLAG AS	3	3	-
SKAMLØST FORLAG AS	1	-	1
SOLUM BOKVENNEN AS	10	7	-
SOLUMBOKVENNEN AS	1	1	-
STIFTINGA DET NORSKE SAMLAGET	13	13	-
STRAWBERRY PUBLISHING AS	10	10	-
SVEIN SANDNES BOKFORLAG AS	5	1	4
VIGMOSTAD & BJØRKE AS	7	7	-
VIGMOSTAD & BJØRKE AS AVD ST OLAVS GATE OSLO	6	4	2
VIKINGA MEDIA	1	-	1
WIGESTRAND FORLAG AS	1	1	-
Hvor mange forlag totalt	261	207	31

* Avviket mellom Påmeldt, Innkjøpt og Avslått skyldes titler som er avvist eller trukket.

Påmeldinger og innkjøp fordelt på forlag i 2021 – Selektiv ordning:

Forlag	Påmeldt*	Innkjøpt	Avslått
ABC-COMPANY E-SKUVLA AS	1	-	-
ANDERS SOMBY	1	-	1
ANTIPODE FILMS AS	1	-	1
BOKEN FORLAG RENATO BARTOLOMEI	1	-	1
CAMINO FORLAG AS	1	-	-
DÅREKISTEN FORLAG KNUT J. MICHELSEN	1	-	1
ENGELSTAD FORLAG	2	-	1
ÉPOQUE FORLAG - TONE SKILLEBÆK MOE	1	-	1
ESPEN MOWINCKEL	2	-	1
FORFATTER ERLING PEDERSEN	1	-	1
GIUTBOK.NO AS	1	-	1
HELLVIK FRA ORD TIL HANDLING	2	1	-
IDUT AS	1	1	-
INC FORLAG AS	1	1	-

Forlag	Påmeldt*	Innkjøpt	Avslått
JC MØLLER NORSKE FORLAG	1	-	1
JUTE AS	1	-	1
KRIMBOKFORLAGET	2	-	1
KRÅKEFOT FORLAG FYKSE	1	-	1
LURENDREIERNE FORLAG Kristoffersen	1	-	1
MARIANNE NYMO	1	-	1
MATRIARKEN FORLAG - ÅSHEIM ELLINGSEN	1	-	-
MAXWELL FORLAG - LEIF KNUDSEN	1	-	1
METTE BRANTZEG	1	1	-
MÅLTROST FORLAG- BÅRD NANNESTAD	1	1	-
NEGLEBITT FORLAG DA	2	-	2
PER HOTVEDT MIKROS FORLAG	1	-	1
REIDUN ELISE FOLDØY	2	1	-
ROGER PIHL	2	-	1
RUNO ISAKSEN	1	1	-
TEARS BACK IN PRESS - ILNER FORLAG	1	-	1
VESTLAND – ØSTERBØ	1	-	1
Hvor mange forlag totalt	38	7	22

* Avviket mellom Påmeldt, Innkjøpt og Avslått skyldes titler som er avvist eller trukket.

Kommentar til statistikken

Prosautvalget har i 2021 behandlet i alt 267 titler hvorav 214 ble innkjøpt. Dette utgjør en prosentandel på 80, omtrent som forrige år da det samlet for det som da ble kalt kategori 1 og 2 ble innkjøpt 78 %. Fordeler vi tallene på de to kategoriene, ble det i 2020 innkjøpt 91 % av de behandlede kategori 1-bøkene, mens prosentandelen for innkjøpte kategori 2-bøker var 28. Til sammenlikning har prosautvalget i 2021 vedtatt innkjøp av 87 % av titlene påmeldt den automatiske ordningen og 24 % av titlene påmeldt den selektive ordningen.

Det er nok flere årsaker til titteløkningen i 2021. Det dukker stadig opp nye forlag som ønsker å utgi norsk skjønnlitteratur, dessuten er det blitt enkelt å utgi bøker på egen hånd eller ved hjelp at de etter hvert mange forlagene som tilbyr ulike redaksjonelle tjenester mot betaling. Pandemien med nedstengning har gitt forfattere bedre tid til å skrive, det kan også være en del av forklaringen på det økte titteltallet.

Om utvalget

Utvalget har i 2021 bestått av fem faste medlemmer i tillegg til to varamedlemmer og to ekstralesere. Laila Stien hadde allerede sittet fire år, Hanne Lillebo og Rolf Gaasland tre år, Ingrid Z. Aanestad to år. Oddmund Kårevik, Nora Szentivanyi, Tormod Haugland og Hilde Susan Jægtnes var alle nye medlemmer av utvalget i 2020. Kjell Ola Dahl ble oppnevnt i 2021 da utvalgets sammensetning ble endret som følge av justeringer i retningslinjene for innkjøpsordningen, og et tidligere varamedlem fikk ny rolle som ekstraleser. Da Hilde Susan Jægtnes samme år måtte trekke seg fra utvalget, ble hun erstattet av Mirjam Kristensen.

Medlemmene skal representere en bredde i litteratursyn og kunnskap om ulike sjangre. En kort omtale av medlemmene følger her:

Faste medlemmer:

Hanne Lillebo (1966), Hamar, Innlandet. Forfatter og frilanser. Har mange års erfaring fra forlagsarbeid. Leder av utvalget.

Rolf Gaasland (1961), Tromsø, Troms og Finnmark. Professor i allmenn litteratur ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet, og professor II ved Nord universitet.

Oddmund Kårevik (1978), Ytre Enebakk, Viken. Biblioteksjef ved Enebakk bibliotek.

Tormod Haugland (1962), Radøy, Vestland. Forfatter og førsteamanuensis i skrivekunst ved Skrivekunstakademiet i Hordaland.

Hilde Susan Jægtnes (1973), Oslo. Forfatter og dramatiker. (Fram til juli 2021.)

Mirjam Kristensen (1978), Kristiansand, Agder. Forfatter og litteraturformidler ved Kristiansand folkebibliotek. (Fra juli 2021, erstattet Hilde Susan Jægtnes.)

Varamedlemmer:

Laila Stien (1946), Oslo. Forfatter og oversetter.

Kjell Ola Dahl (1958), Feiring, Viken. Forfatter med kompetanse på krimlitteratur.

Ekstralesere:

Nora Szentivanyi (1969), Nesodden, Viken. Forfatter og forlegger av sakprosabøker.

Ingrid Z. Aanestad (1983), Oslo. Forfatter og gjendikter.

Prosautvalget har behandlet i alt 267 utgivelser fordelt på 13 møter i perioden mars 2021–mars 2022. I hovedsak er det behandlet 25 bøker per møte med unntak av de siste møtene etter nyttår og de to møtene der bøkene påmeldt den selektive innkjøpsordningen ble behandlet. Til disse møtene ble det behandlet færre bøker.

Det har vært to førstelesere på hver bok, og leseparene har variert. Avgjørelsene er blitt tatt på møtet når de to førsteleserne har vært sikre og enige. Ved usikkerhet eller uenighet er

boken blitt lest av en tredje leser i utvalget og deretter diskutert per e-post. Ved fortsatt tvil om kvaliteten og uenighet om hvorvidt boken skulle kjøpes inn, har ekstraläserne også lest.

16 av de 267 bøkene (antallet inkluderer både den automatiske og den selektive ordningen) som prosautvalget har behandlet for 2021, har hatt en tredje leser, og to av disse ble i tillegg lest av ekstraläserne før et endelig vedtak. De to ekstraläserne la fram sin vurdering i det påfølgende møtet, og det var deretter en felles diskusjon før det ble fattet et vedtak. Alle de fem som da hadde lest den aktuelle boken, stilte med én stemme hver. Av de to bøkene som ble lest av ekstraläserne, ble én innkjøpt og én avslått. Ekstraläserne brukes kun i den automatiske ordningen.

Det er innhentet konsulentuttalelser ved to anledninger, begge i forbindelse med vurderingen av billedbøker.

Trender og tendenser i påmeldte og innkjøpte titler

2021-utgivelsene har bydd på stor variasjon og mange gode leseopplevelser. Størstedelen av bøkene prosautvalget har fått til vurdering, er som tidligere år romaner i en eller annen form. Romansjangeren favner bredt; de realistiske samtidsromanene dominerer, men utvalget har også lest en rekke historiske romaner, krim- og spenningsromaner, science fiction, m.m. I tillegg til de mer tradisjonelle romanformene er det bl.a. punktromaner, brevromaner og hybride tekster. Utvalget har også behandlet mer essayistiske romaner og bøker der illustrasjoner (f.eks. foto, tegninger) også utgjør en vesentlig del av det som fortelles, uten at de dermed kan karakteriseres som billedbøker.

Fra 2018 til 2020 var det en økning i antall titler i sjangeren noveller/kortprosa, fra 10 titler i 2018 til 26 i 2020. I 2021 ble det behandlet 22 titler. Blant disse er det et par antologier, som Samlagets årlige novelleantologi, *Nye nynorske noveller*, og Cappelen Damms årlige debutantantologi, *Signaler*. Mens utvalget i fjorårets rapport påpekte at det i hovedsak var etablerte forfattere som utga noveller og kortprosa i 2020, er tendensen en litt annen i 2021. Først og fremst er det interessant å se på debutantene. I 2020 hadde vi én novellesamling til vurdering skrevet av en debutant, i 2021 har det vært fem. To av disse var blant de fem nominerte til Tarjei Vesaas' debutantpris 2021, og en av dem vant. Vi skal flere år tilbake i tid for å finne novellesamlinger nominert til debutantprisen, så kanskje peker dette i retning av at novellesjangeren har fått økt status blant debutantene – og at flere av utgivelsene også er av høy kvalitet.

Det totale antallet påmeldte debutantutgivelser utvalget har vurdert, har sunket fra 62 i 2020 til 50 i 2021. Mens 46 av titlene ble innkjøpt i 2020, ble det i 2021 innkjøpt 36. Blant debutantene i 2021 finner vi forfattere som Dordi Strøm (*Flog*), Sunniva M. Roligheten (*Når alt er av papir*), Eirin A. Betten (*Tiden vil ha et annet bilde*), Kristin Vego (*Se en siste gang på alt vakkert*), Jonas Sundquist (*Jeg tror du hadde likt Ulrik*), Helle Haugsgjerd (*Hver natt dør jeg*), Stina Vogt (*Men hvordan skal jeg gråte når det blomstrer så voldsomt langs veiene?*) og Mathias Haven (*Kjærlighet i Minnesota*).

Utvalget har hatt en rekke historiske romaner til vurdering, og som tidligere år, er det flere bøker inspirert av vikingtiden og sagalitteraturen, eksempelvis avsluttet Jan Ove Ekeberg i

2021 sin fem binds serie om Harald Hardråde med romanen *Den siste vikingkongen. Dødens hærfører*. En bok som skiller seg ut i sjangeren sagainspirert litteratur, er Marlen Ferrers roman *Livs saga*. Mens sagaene oftest handler om menn med makt og bragdene deres, er dette fortellingen om en kvinne, Liv Gudmundsdatter. Interessen for andre verdenskrig ser heller ikke ut til å avta (denne bokgruppen er langt større enn bøkene om vikingtiden); forfattere legger handlingen til krigsårene, eller det kan være hendelser under krigen som blir bakteppe for en historie lagt til senere tiår. Det siste gjelder Mattis Øybøs roman *Den siste overlevende er død*: Fem familier påvirkes av noe som skjedde for 70 år siden, knyttet til den samme mannen, en jøde som måtte flykte til Sverige under krigen. I Hanna Dahls *Kraft* møter vi en 75 år gammel norsk Waffen-SS-veteran som 50 år etter krigen forsøker å gjenoppvekke minnene og fortelle sin historie. Det er stor variasjon i krigsfortellingene. Rannveig Fern Leite Molven har med romanen *De vakre dagene* skrevet en lavmælt og poetisk fortelling om en mor med to døtre som lever på ei øy i havgapet. Kristian Klausen har i sin roman, *Anne F.*, flyttet den kjente historien om jødiske Anne Frank fra Amsterdam til Drammen. Trioen Bjørn Olaf Johannessen, Erlend Loe og Per Schreiner viser med romanen *Gutta på skauen* at det også går an å tøyse med krigen og krigsheltene våre. Romanen er for øvrig én av de få titlene innen sjangeren humor utvalget har fått til vurdering. Utvalget ønsker også å trekke fram to romaner der forfatterne har valgt en mer eksperimentell måte å behandle sjangeren historisk roman på: Victoria Kiellands *Mine menn*, om den norskamerikanske seriemorderen Belle Gunness, og Hilde Susan Jægtnes' *Jeg grunnla de forente stater*; begge romanene bygger på faktiske personers liv. Nevnes bør også Kim Leines *Etter åndemaneren*, tredje bind i det stort anlagte romanverket om Grønland, og Fartein Horgars femte og siste bind i romanserien om Danmark-Norges kolonitid, *Svart babel*.

En nokså stor andel av bøkene er innen sjangeren krim og spenning; både i 2020 og 2021 har andelen vært på 18 %, dvs. nesten hver femte bok. Blant bøkene utvalget har lest, er Karin Fossums *Drepende drage Angrende hund*, Nikolaj Frobenius' psykologiske thriller *Svanesang*, Jo Nesbøs *Sjalusimannen og andre fortellinger*, og Arne Rusetts *Ikkje ein sporv til jorda*. Sistnevnte er ingen typisk krimfortelling, men inneholder både en gammel og en ny forsvinnings sak, og en etterforskning som avdekker en tragisk familiehistorie.

Innen science fiction, fantastisk litteratur og fremtidsfortellinger har vi lest flere interessante romaner, noen av dem med handlingen lagt til en nær fremtid i et til dels gjenkjennelig samfunn. Gro Dahles *Tolv lysår* er en slik roman, hovedpersonen er norske Vera som blir tatt opp ved NASAs treningsprogram for astronauter og reiser ut i verdensrommet sammen med andre utvalgte astronauter for å kolonisere en planet i et annet og fjerntliggende solsystem. Klimakrise og pandemier er i ferd med å gjøre jordkloden ubeboelig. Gert Nygårdshaugs *Den grønne øya* er også en fremtidsfortelling der klimakrisen danner et dystert bakteppe.

I Sara Sølbergs roman *Sarabande* foretas en kopling mellom klimakrisen verden står oppe i, og psykisk sykdom. I debutanten Marte Qvenilds roman *Sommerfesten* skaper klimakrise og tørkesommer bekymringer for bøndene som spør seg om hvorvidt det er noen fremtid i å drive et gårdsbruk. Men først og fremst er denne romanen et fint portrett av en eldre kvinne.

Svært mange av bøkene dreier seg om familie, slekt, nære relasjoner og dagligliv. Det kan handle om fysisk sykdom (ofte kreft), eller psykisk sykdom, som i Kristin Ribes *Aktivasjon*, for

Øvrig en roman som tøyser grensene for romansjangeren. Utvalget har også lest romaner som tar opp selvmord, f.eks. Hilde Kvalvaags *Djuphavsslettene*, en roman formet som et langt brev fra en mor til den avdøde sønnen som tok livet sitt, bare 19 år gammel. Også Kristin Hauges *Teorier om sand* og Carl Frode Tillers *Flukt* handler om å miste et barn (henholdsvis drap og ulykke). Flere forfattere skildrer dysfunksjonelle familier og omsorgssvikt, og ofte i disse romanene er det barn som tar ansvar for en mor eller en far, f.eks. Ingvild H. Rishøis *Stargate* og Brynjulf Jung Tjønnns *Kvar dag skal vi vere så modige*.

Også dette året har vi sett at en del av bøkene inneholder historier som ligger tett på forfatterens eget liv, noe som også fremgår av intervjuer og omtaler, eksempelvis Linn Ullmanns roman *Jente, 1983*. Jon Fosses *Septologien*, som i 2021 ble avsluttet med bindet *Eit nytt namn*, kan også sies å tilhøre denne kategorien. Og ikke minst gjelder dette Per Pettersons *Mitt Abruzzo*, som inneholder en journal Petterson har skrevet i løpet av noen måneder under koronapandemien.

Utvalget har for øvrig vært oppmerksomme på hvorvidt koronapandemien har preget litteraturen som har vært lest dette året, eventuelt hvordan. Foreløpig har det vært svært få romaner som har gjort pandemien til en hovedsak, en av disse få er Aasne Linnestås *Dagny*, om Dagny som lever alene og isolert i et hus i en hage under nedstengningen våren 2020, i en tid med mye uvisshet. De forfatterne som i bøkene sine tar konsekvensen av pandemien, nøyer seg gjerne med å la pandemien være et bakteppe som i liten grad virker inn på handlingen. Ellers har utvalget registrert at enkelte forfattere tilsynelatende bevisst legger handlingen til 2019 for å unngå å måtte forholde seg til pandemien. Noen skriver også fortellinger eksplisitt lagt til 2020/21 uten å bry seg om at samfunnet da var underlagt strenge restriksjoner som i stor grad virket inn på folks liv.

Fellestrekk for titler som får avslag/blir underkjent

Ifølge retningslinjene «skal hver tittel vurderes innenfor sin sjanger», og utvalget «skal blant annet legge vekt på om de påmeldte utgivelsene

- fremstår som helhetlige litterære verk
- innehar tilstrekkelige kunstneriske, språklige og håndverksmessige kvaliteter
- har vært underlagt et nødvendig redaksjonelt arbeid»

Flere av bøkene som avslås, svikter på alle disse tre punktene. Det gjelder spesielt bøker påmeldt den selektive ordningen, men også noen av utgivelsene påmeldt den automatiske. Utvalget leser dessuten tekster som har potensiale og som med bedre redaksjonell hjelp trolig ville ha blitt kjøpt inn. Det er først og fremst blant de mindre forlagene, «betalingsforlagene» og selvpublisistene vi ser mangelfullt redaksjonelt arbeid, iallfall i en slik grad at bøkene blir avslått. Disse forlagene/utgiverne bør knytte til seg bedre konsulenter for å høyne kvaliteten på utgivelsene.

Hoveddelen av bøkene som avslås innenfor den automatiske ordningen, utgis av mindre forlag som for få år siden ville ha kunnet melde på bøkene i kategori 2, men som i 2020 først ble flyttet over til kategori 1 for deretter å bli en del av den automatiske ordningen i 2021. Hos disse forlagene ser vi at kvaliteten fra bok til bok er ujevn, og flere av bøkene vurderes som ikke gode nok for innkjøp.

Imidlertid skjer det også at bøker fra de store forlagene skjemmes av dårlig vask og/eller korrektur, eller vi sitter igjen med et inntrykk av at forfatter og forlag burde ha gått enda en runde med teksten før den ble utgitt. Dette kan være gode bøker som kjøpes inn, men som kunne ha blitt enda bedre.

Avveininger og dilemmaer i vurderingsarbeidet

De bøkene utvalget bruker mest tid på å diskutere, er gjerne de bøkene som befinner seg i grenselandet mellom å bli innkjøpt eller avslått. Har boken kvaliteter som tilsier innkjøp, selv om den har tydelige svakheter, eller er svakhetene for store til at vi kan si ja? Utvalget bruker aktivt vurderingskriteriene, likevel vil det være diskusjon i det enkelte tilfellet om hva som skal være utslagsgivende for beslutningen vi fatter.

Det hender også at det blir diskusjon om sjangeren. Er det skjønnlitteratur eller sakprosa? Hører boken hjemme hos prosautvalget, eller bør den overføres til lyrikkutvalget? I de tilfellene utvalget mener utgivelsen sjangermessig ikke er skjønnlitterær prosa, overføres boken til et annet utvalg dersom det er mulig innenfor gjeldende retningslinjer.

Det har i 2021 vært tre billedbøker, både med og uten tekst, til behandling, en av dem en lettlest bok, samtlige bøker dominert av illustrasjoner/bilder. Disse utgivelsene skaper diskusjon. I beskrivelsen av utvalgets sammensetning er det ikke spesifisert at visuell kompetanse er et område som skal dekkes spesielt, men retningslinjene åpner for å bruke konsulent i vurderingen av billedbøker. I et par av tilfellene har utvalget derfor benyttet konsulent for å hente inn fagkompetanse på billedkunst. Alle de tre påmeldte billedbøkene ble innkjøpt. Til sammenlikning vurderte utvalget fem billedbøker i 2020, også da ble det brukt konsulent.

Utviklingstrekk i feltet og tendenser i bøkene/søknadene

De svakeste utgivelsene utvalget får til vurdering, er først og fremst titler påmeldt den selektive ordningen. Her er terskelen svært lav for å melde på en bok til innkjøpsordningen fordi det ikke er noe påmeldingsgebyr og den selektive ordningen tilbyr en forhåndsvurdering. Først etter et eventuelt vedtak om innkjøp må utgiveren ta kostnaden med å levere bøker til bibliotekene. Enkelte forfattere mangler sjangerforståelse og forståelse for hva som er «tilstrekkelige kunstneriske, språklige og håndverksmessige kvaliteter», de har heller ikke den nødvendige kunnskapen om hvordan en tekst eller en bok ferdigstilles, eller de har ikke tilgang på den kompetansen. Dermed fremstår bøkene de utgir, som nokså amatørmessige produkter. Men utvalget vil påpeke at det også er lest og kjøpt inn gode bøker påmeldt den selektive ordningen dette året.

Eventuelle endringer på ordningen

Den store økningen i antall påmeldinger førte til at prosautvalget i 2020 ble utvidet fra fire til fem faste medlemmer. I 2021 økte antall påmeldte titler ytterligere, som nevnt har utvalget behandlet i alt 267 2021-titler. Antallet i 2020 var 253. Går vi tilbake til 2017, ser vi at antallet titler har økt fra 195 til 267, dvs. en økning på 37 % i løpet av få år. I likhet med tidligere år har utvalgsmedlemmene i 2021 lest ti bøker hver til møtene. Som oftest er det

etter hvert møte behov for tredjelesere til noen av bøkene, slik at den totale lesemengden på utvalgsmedlemmene er ti–elleve bøker i måneden. Mer enn dette klarer vi ikke å lese. Normalt behandler vi 25 bøker på hvert møte. Det skal være tid til å diskutere alle bøkene, også de som er selvsagte kandidater til innkjøp, noe som er viktig for å kunne opparbeide en felles forståelse av litterær kvalitet og hva som er godt nok for innkjøp. Møtene blir dermed lange. 267 titler er omtrent det maksimale av det utvalget greier å håndtere. Fortsetter antallet påmeldte titler å øke, vil det medføre at utvalget med den bemanningen som er i dag, ikke rekker å få behandlet alle titlene i løpet av tolv måneder, dermed vil også vurderingen av det påfølgende årets titler bli forsinket allerede fra starten av. Det bør derfor være en kontinuerlig vurdering av utvalgets arbeidsmengde i forhold til antall påmeldte titler, slik at utvalget eventuelt kan utvides med enda et fast medlem, hvis da ikke varamedlemmene kan brukes mer aktivt og ved behov veksle på å stille som et sjette utvalgsmedlem. Utvalget prøvde ut dette med å bruke varamedlemmene på denne måten på et par av 2020-møtene, og fikk behandlet 30 bøker per møte. Det fungerte, men ulempen var enda lengre møter.

2021 har vært det første året med automatisk og selektiv innkjøpsordning. Den selektive innkjøpsordningen er for nye utgivere (forlag og selvpublisister) som ikke har utgitt bøker i mer enn fem år. Unntak gis for bøker oversatt fra samisk til norsk. Den selektive ordningen har to påmeldingsfrister i året. Bøkene påmeldt runde 1 vurderes samlet, det samme også for runde 2. I tillegg til at verkets kvalitet skal vurderes (etter samme vurderingskriterier som for den automatiske ordningen), skal det også prioriteres innenfor en budsjettamme. Prosautvalget behandlet 12 titler påmeldt den selektive ordningens runde 1 25. juni, titler påmeldt runde 2, 17 stykker, ble behandlet på utvalgsmøtet 21. januar. Til begge disse møtene leste vi færre titler enn det vi ellers har gjort gjennom året, bl.a. skyldtes det at vi ønsket ekstra god tid til å diskutere bøkene før vedtak.

Ifølge retningslinjene skal forlag/utgiver sende leseeksemplar til utvalgene på utgivelsesdatoen. I retningslinjene er det formulert slik: «For alle påmeldinger skal trykt bok sendes direkte til det aktuelle vurderingsutvalgets medlemmer umiddelbart etter at den foreligger.» Flere forlag/utgivere bør bedre rutinen sine. Både prosautvalgets medlemmer og Kulturrådets administrasjon bruker unødvendig mye tid i løpet av et år på å etterlyse bøker som ikke blir sendt til utvalgsmedlemmene slik de skal.

Vi har tilbakelagt enda et år med koronapandemi der utvalgsmøtene med to unntak har vært avholdt digitalt. Det har fungert greit, men denne møteformen bør likevel ikke fullt ut erstatte de fysiske møtene. Det er noe annet å kunne møtes i samme rom og samtale rundt samme bord i stedet for å sitte hver for seg foran en skjerm i møter som gjerne varer i opptil seks timer. Det er krevende å opprettholde konsentrasjonen, og det blir også en annen måte å samtale/diskutere på enn når en kan være i samme fysiske møterom. Kanskje vil det nå som samfunnet har åpnet opp igjen, være en fornuftig løsning å veksle mellom de to møteformene. Flere i utvalget har lang reisevei, så det er åpenbart også fordeler ved digitale møter.